

**การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู
โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง***

**THE DEVELOPMENT AN INTERNAL SUPERVISION MODEL TO ENHANCE
THE LEARNING MANAGEMENT COMPETENCIES OF TEACHERS
AT WAT SATHONG MUNICIPAL SCHOOL**

พิชิตศักดิ์ รากเงิน¹

Pichitsak Rakngoen¹

โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง¹

Wat Sathong Municipal School¹

Email : Krupoo2.444@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายใน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู 4) ประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายใน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน และครู 12 คน 3) การศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน โดยครูผู้สอน จำนวน 62 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ และ 4) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โดยครูผู้สอนจำนวน 62 คน โดยใช้แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การนิเทศภายในเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่มุ่งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม ปรับปรุงในการสอนของครูมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพ 2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง รูปแบบการนิเทศ มีกระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้น 1 การวางแผนกำหนดทิศทาง (D: Directional planning) ขั้น 2 การปฏิบัติการนิเทศ (S: Supervisory Management) ขั้น 3 การเรียนรู้เพื่อพัฒนา (L: Learning development) ซึ่งผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการศึกษากการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง ครูมีความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลังการส่งเสริมสูงกว่าก่อนการส่งเสริมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถเขียนแผนและจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด 4. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การนิเทศภายใน; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้; การพัฒนารูปแบบ

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study essential baseline data for developing an internal supervision model; 2) construct and examine the quality of the internal supervision model; 3) examine the outcomes of implementing the internal supervision model to enhance teachers' learning management competencies; and 4) evaluate the satisfaction of supervised teachers toward the internal supervision model for enhancing teachers' learning management competencies at Wat Sathong Municipal School. The research process consisted as follows: Step 1: Studying the fundamental data necessary for the internal supervision model through document synthesis and interviews with 3 experts. Step 2: Creating and verifying the quality of the internal supervision model by 7 experts and 12 teachers. Step 3: Studying the outcomes of implementing the internal supervision model. The data sources were 62 teachers. The instruments used included a multiple-choice test on learning management knowledge and understanding, and rating-scale assessments for learning management abilities regarding lesson plan writing, teaching skills that promote learning, and attitudes towards learning management. Data were analyzed using mean and standard deviation. Step 4: Evaluating the satisfaction towards the internal supervision model to enhance the learning management competencies of teachers. The data sources were 62 teachers. A rating-scale assessment was used, and data were analyzed using mean and standard deviation.

The research findings were as follows 1. The study of fundamental data revealed that internal supervision is a process and activity aimed at assisting, guiding, promoting, and improving teachers' instruction with the objective of developing instructional quality through learning management. 2. The creation and quality verification of the internal supervision model to enhance the learning management competencies of teachers consists of 3 procedural steps: Step 1: Directional planning (D), Step 2: Supervisory Management (S), and Step 3: Learning development (L). The

evaluation results of the internal supervision model for enhancing learning management competencies and its implementation manual indicated that both items were highly appropriate at the highest level. As for the trial results of implementing the internal supervision model to enhance the learning management competencies. 3. The study of the implementation of the internal supervision model to enhance the learning management competencies of teachers revealed that the teachers' knowledge and understanding of learning management after the intervention were significantly higher than before the intervention at the .05 statistical level. Furthermore, their abilities to write lesson plans and manage instruction that promotes learning management were at the highest level, and their positive attitudes towards learning management were at the highest level. 4. The evaluation of satisfaction towards the internal supervision model to enhance the learning management competencies of teachers at Wat Sathong Municipal School revealed that the satisfaction was at a high level.

Keywords : Internal Supervision; Learning Management Competencies; Model Development

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น มีความสุขกับการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาแนวพหุพัฒน์นิยม ซึ่งตัวอ็เป็นนักการศึกษาที่กล่าวถึงการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ผู้ไตร่ตรองสะท้อนคิดและเป็นผู้ปฏิบัติ และอยู่บนฐานทฤษฎีกลุ่มความคิดความเข้าใจ กลุ่มสร้างความรู้ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิต (วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560) ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยที่ลักษณะการจัดการเรียนของครูในประเทศในยุคปัจจุบันเป็นการจัดการเรียนรู้ยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนแต่ละคนไม่อยู่นิ่ง กระตือรือร้นและคิดค้นหาความรู้ และคำตอบอยู่ตลอดเวลา สร้างบรรยากาศให้ในห้องเรียนเป็นห้องเรียนแห่งความสงสัย อยากเรียน อยากรู้ อยากหาคำตอบ มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการคิดสร้างสรรค์ ที่จะนำไปสู่การผลิตนวัตกรรม การสร้างอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเองและมุ่งหวังให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากความสำเร็จรายบุคคล และจากการรวมตัวของผู้เรียนที่มีแรงผลักดันเป็นทีมเช่นทีมที่มีนวัตกรรมเป็นจุดเน้น (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2559) ซึ่งการจัดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 ให้กับผู้เรียนได้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนไม่อยู่นิ่ง กระตือรือร้นและคิดค้นหาความรู้และคำตอบอยู่ตลอดเวลา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเป็นผลทำให้นักเรียนและครูค้นพบความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และสร้างนวัตกรรมใหม่ได้ และการเรียน

การสอนเชิงรุกจึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ลงมือกระทำ (active learning) มากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว (passive learning)

โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีนโยบายที่สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 1 และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ โดยเน้นให้ครูมีทักษะในตนเองที่บ่งบอกถึงทักษะ 3 ประการ คือ KPP (Knowledge Process Product) เน้นให้ผลผลิตของบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานตามจุดเน้นดังกล่าว แต่ก็พบว่า ในปัจจุบันผลการทดสอบ RT, NT, O-NET โดยรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ ผู้เรียนเฉลี่ยร้อยละ 45 อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ผู้เรียนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเมื่อพิจารณาในด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษายังไม่ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ ยังไม่ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง และมีภาระงานมาก รวมถึงสถานศึกษาเป็นโรงเรียนที่เพิ่งเริ่มพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในชุมชนวัดสระทอง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามเจตนารมณ์ของ ประชาชนและคณะสมาชิกสภาเทศบาลให้จัดตั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนาลูกหลานของประชาชน ดังนั้นการพัฒนาโรงเรียน พัฒนานักเรียนจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กันกับการพัฒนาครูผู้สอน และการพัฒนาครูยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะสภาพการดำเนินการและปัญหาการพัฒนาครู มีหลายประการ เช่น ครูไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ระยะเวลาในการพัฒนาส่วนใหญ่ 2-3 วันเสร็จสิ้น เทคนิควิธีการที่ครูนำมาใช้เป็นไปอย่างฉาบฉวย ขาดการเน้นการพัฒนาทักษะ การคิดและการประยุกต์ใช้กับครูเพื่อนำไปใช้ในสถานศึกษาของตนเองอย่างเหมาะสมจึงทำให้การพัฒนาครูไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ (โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง, 2566)

สิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษานั้น ครูจะต้องมีการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) การนิเทศการศึกษาจึงควรปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อให้เป็น กิจกรรมที่ช่วยให้ครูผู้สอนที่เป็นผู้รับการนิเทศมีเจตคติที่ดี และมีความรู้ความสามารถที่จะจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้บรรลุผลตามมาตรฐานการศึกษาทั้งของโรงเรียน และมาตรฐานการศึกษาที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและรองรับด้วยข้อมูลสารสนเทศ มีบรรยากาศแห่งความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยที่เคารพในความ แตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับการนิเทศ สามารถดึงศักยภาพของผู้รับการนิเทศออกมาได้ ช่วยให้ครู พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานของ หลักสูตรจนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น นอกจากนี้การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการ ช่วยเหลือ แนะนำครูให้มีภาวะทางวิชาการ เสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอนและการปฏิบัติงาน ส่งเสริมประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ โดย

ยึดถือหลักการดำเนินการ คือ หลักของการมุ่งประโยชน์เพื่อการพัฒนาครู ร่วมมือและสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มในการนิเทศในทศวรรษหน้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) การนิเทศจะบรรลุตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพได้นั้นต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม เต็มใจในการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ เป็นการสร้างสรรค์ส่งเสริมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อ แก้ปัญหาบุคลากร ทรัพยากรและความพยายามเข้าด้วยกัน เพื่อจะดูผลการพัฒนาว่าได้ผลดีกว่าเดิมเพียงใด มีความเจริญก้าวหน้าทันกับความเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับยืดหยุ่นได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

การนิเทศการสอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการนิเทศให้ทันสมัยและมีรูปแบบการนิเทศที่หลากหลาย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิรูปการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งการนิเทศในปัจจุบันยังมีปัญหาย่อยค่อนข้างมาก เช่น ขาดเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ขาดการประสานงาน ขาดงบประมาณ ผู้บริหารที่มีบทบาทในการนิเทศชั้นเยี่ยมเรียนมีภาระมาก ทำให้ไม่มีเวลานิเทศ การนิเทศไม่ต่อเนื่อง ขาดแรงจูงใจและสนับสนุน ขาดการประเมินผลการปฏิบัติงาน (มาเรียม นิลพันธุ์และคณะ, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ที่พบว่า คุณภาพของเด็กยังไม่เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ครูยังขาดเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้วทำให้เกิดกระบวนการคิด ซึ่งในการประเมินผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้หรือที่เรียกว่าการนิเทศนั้น สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดมีการนิเทศภายใน แต่เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง โดยทั่วไปมีการใช้การนิเทศเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง อาจทำให้ไม่น่าสนใจ ไม่ช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนเกิดเทคนิค และวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ หากผู้นิเทศใช้วิธีการที่แตกต่างกัน จะเกิดแนวทางในการนิเทศรูปแบบหลากหลาย และช่วยเหลือ ชี้แนะครูผู้สอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้หลากหลายขึ้น ช่วยเหลือ แนะนำครูให้มีภาวะทางวิชาการ เสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอนและการปฏิบัติงาน ส่งเสริมประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหาการเรียน การสอน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ โดยยึดถือหลักการดำเนินการคือหลักของการมุ่งประโยชน์เพื่อการพัฒนาครู ร่วมมือ และสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งมุ่งเจาะลึกลงไปสู่การ ปรับปรุงการเรียนการสอน และปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู รวมทั้งการพัฒนางานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนโดยตรง การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอน และงานพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้นได้ด้วยการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากผู้บริหารโรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้มีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์สูงในโรงเรียน ซึ่งเป็นการลดช่องว่างของ ครูให้น้อยลง และส่งผลให้การเรียนการสอนและการพัฒนาโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ฉะนั้นการนิเทศภายในจึงเป็นหัวใจและเป็นยุทธศาสตร์สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำรูปแบบการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา และการนิเทศแบบพี่เลี้ยงมาบูรณาการใช้ในการช่วยเหลือ ชี้แนะ แนะนำ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สามารถปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการนิเทศแบบคลินิกจากแนวคิดของโคแกน (Cogan) เป็นการนิเทศเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการพูดคุยปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศโดยตรง มีการสังเกตการสอน และการวิเคราะห์ข้อมูลการสอน รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศ ซึ่งมีการพบปะเผชิญหน้ากันและรับคำแนะนำไปใช้ได้เหมาะสมและความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน พิจารณาและแก้ไขตามความเหมาะสมของผู้ได้รับการนิเทศแต่ละแห่ง คล้ายกับการรักษาอาการเจ็บป่วยของคนไข้ให้มีการฟื้นฟูสภาพได้ดีขึ้น ในการดำเนินการนิเทศจะมีการร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นประชาธิปไตยและมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ผู้รับการนิเทศ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการสอนให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนและปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยตนเอง และเนื่องจากครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านอายุราชการ ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

จากหลักการแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและประยุกต์ใช้ระบบการนิเทศการสอนของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง ได้ตระหนักถึงการนำรูปแบบการนิเทศที่ช่วยให้ครูผู้สอนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน จึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนแห่งนี้ที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนิเทศการศึกษา เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้จริงและมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง
- 2.2 เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง
- 2.3 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง
- 2.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 สถานศึกษานำรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูไปใช้ในการนิเทศในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.2 ได้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ที่สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร

สถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ นักวิชาการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ที่จะได้แนวทางในการนิเทศจากรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 โรงเรียนในสังกัดหรือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางสนับสนุน ส่งเสริม การนิเทศภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง โดยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทองโดยการยกร่างรูปแบบการนิเทศภายใน แล้วจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศหลังจากนั้นจึงได้ตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายใน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน และครู 12 คน หลังจากนั้นจึงปรับปรุงรูปแบบการนิเทศภายใน

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง แหล่งข้อมูลได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 62 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และทักษะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 62 คน โดยใช้แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง

การนิเทศภายในกระบวนการและกิจกรรมของการนิเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการนิเทศ 3 แบบ ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือแนะนำ ส่งเสริม ปรับปรุงในการสอนของครู ดังนี้

1) การนิเทศแบบคลินิก โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมปรึกษาหารือ วางแผน วิเคราะห์ สังเกตการสอน ลงมือปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

2) การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา ซึ่งผู้นิเทศจะให้คำชี้แนะแก่ผู้รับการนิเทศเพื่อให้เกิด การพัฒนาได้ด้วยตนเอง มีความเป็นเลิศในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และมีประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนรู้

3) การนิเทศแบบพี่เลี้ยง ซึ่งผู้นิเทศจะให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศที่มี ประสบการณ์น้อย หรือเพิ่งเริ่มทำงานให้ได้รับการพัฒนา และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ

โดยมีการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูด้วยการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ครอบคลุม มีการติดตามต่อเนื่อง อย่างเหมาะสม ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ร่วมเรียนรู้ด้วยกัน และให้คำชี้แนะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้นิเทศต้องตระหนักถึงความสำคัญ ความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยด้านบุคลากรด้านการนิเทศที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ด้านกระบวนการที่มีรูปแบบ แนวทาง กระบวนการ และแผนการนิเทศที่ชัดเจน ด้านทรัพยากรที่ให้ความสำคัญและให้การส่งเสริม สนับสนุนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

5.2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง

1) จากการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของ ครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง ได้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครู 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผนกำหนดทิศทาง (D: Directional planning) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ (S: Supervisory Management) ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อพัฒนา (L: Learning development) เป็นเอกสารประกอบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ของครู ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ คือ 1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 3) เจตคติที่มีต่อการเรียนรู้

2) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีความเห็น ว่า รูปแบบการนิเทศภายใน ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุดได้แก่ การนำแนวคิดมาพัฒนา รูปแบบมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.53) มีความเหมาะสมมากที่สุด

3) คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ แนวทางการศึกษาเอกสารแสดงถึงสิ่งที่เกิดกับผู้สนใจ และศึกษาคู่มืออย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.50) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

5.3 ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง

1) ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ พบว่า ก่อนการอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 10.73 หลังการอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 18.17 และทำการทดสอบโดยใช้ค่าสถิติทดสอบที (t-test dependent) พบว่า ความรู้ความเข้าใจของครูหลังการอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.57) และเมื่อพิจารณารายการประเมินด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า การกำหนดกิจกรรมเน้นการเรียนรู้และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D.= 0.47) และด้านทักษะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D.= 0.45)

3) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า รายการเจตคติ ที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่การจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาการคิดระดับสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่ามีเจตคติระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.55)

5.4 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.08) และเมื่อพิจารณารายการประเมิน พบว่า รายการที่มีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การนิเทศภายในเป็นการนิเทศที่ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.51) มีความพึงพอใจมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง การสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง เป็นการบูรณาการนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervisor), การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา (Cognitive Coaching) และการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ได้มาซึ่งหลักการนิเทศภายในเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่มุ่งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม ปรับปรุงในการสอนของครูที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ เกิดจากการบูรณาการการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา และการนิเทศแบบพี่เลี้ยงโดยมีหลักการที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมปรึกษาหารือวางแผนวิเคราะห์ สังเกตการสอน ลงมือปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งผู้นิเทศจะให้คำชี้แนะแก่ผู้รับการนิเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้ด้วยตนเอง และให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศที่มีประสบการณ์น้อย หรือเริ่มทำงานให้ได้รับการพัฒนา และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ โดยร่วมกันศึกษาความต้องการและความจำเป็น การพัฒนา กำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการพัฒนา ปฏิบัติตามแผน ประเมินผล และปรับปรุง เผยแพร่ผลงาน ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ คือ 1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.51) มีความพึงพอใจมากที่สุด

การจัดการเรียนรู้และ3) เจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการตามรูปแบบการนิเทศภายใน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผนกำหนดทิศทาง (D: Directional planning) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ (S: Supervisory Management) ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อพัฒนา (L: Learning development) ผลจากการสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีความเหมาะสมจึงได้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด สอดคล้องกับบริบทในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันของครูตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ที่เน้นให้มีการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังได้ศึกษากระบวนการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน พิจารณาแนวคิดและกระบวนการนิเทศที่เหมาะสมกับรูปแบบ การนิเทศภายในที่ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่เป็นผู้ให้คำชี้แนะ คำปรึกษา

6.2 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง จากการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง จำนวน 62 คน โดยให้ครูได้ปฏิบัติตามรูปแบบการนิเทศภายใน ผู้วิจัยได้สังเกต และพิจารณาการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนแสดงออกถึงความสนใจ มีส่วนร่วมขณะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนต่าง ๆ เป็นอย่างดี และครูผู้สอนสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี อาจเนื่องจากรูปแบบการนิเทศภายในที่สร้างขึ้นมีความน่าสนใจ สื่อที่ใช้ในการทดลองทันสมัยและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง ทั้งยังผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญที่น่าเชื่อถือทำให้ครูมีความมั่นใจในรูปแบบการนิเทศภายในที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่ วัชรฯ เล่าเรียนดี (2550) ได้เสนอแนวทางเพื่อการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมง่ายขึ้น และสอดคล้องกับนันทนุญน้อยเหลือ (2549) ได้ทำการศึกษากระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ที่ประกอบด้วย 1) ขั้นวางแผนการนิเทศ 2) ขั้นให้ความรู้ในสิ่งที่จัดทำ 3) ขั้นการปฏิบัติงาน 4) ขั้นการเสริมขวัญและกำลังใจ และ 5) ขั้นประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน และสอดคล้องกับ (2557) กล่าวว่า ขั้นตอนการนิเทศ คือ คือ 1) ขั้นวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็นร่วมกัน 2) ขั้นวางแผนเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน 3) ขั้นกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกัน 4) ขั้นประเมินผลร่วมกัน และ 5) ขั้นปรับปรุงและพัฒนาาร่วมกัน ที่นำกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE และรูปแบบกัลยาณมิตรมาผสมผสาน บูรณาการเป็นรูปแบบการนิเทศแบบร่วมมือประสานใจ ซึ่งเป็นนิเทศที่เกิดจากการ ตกลงร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

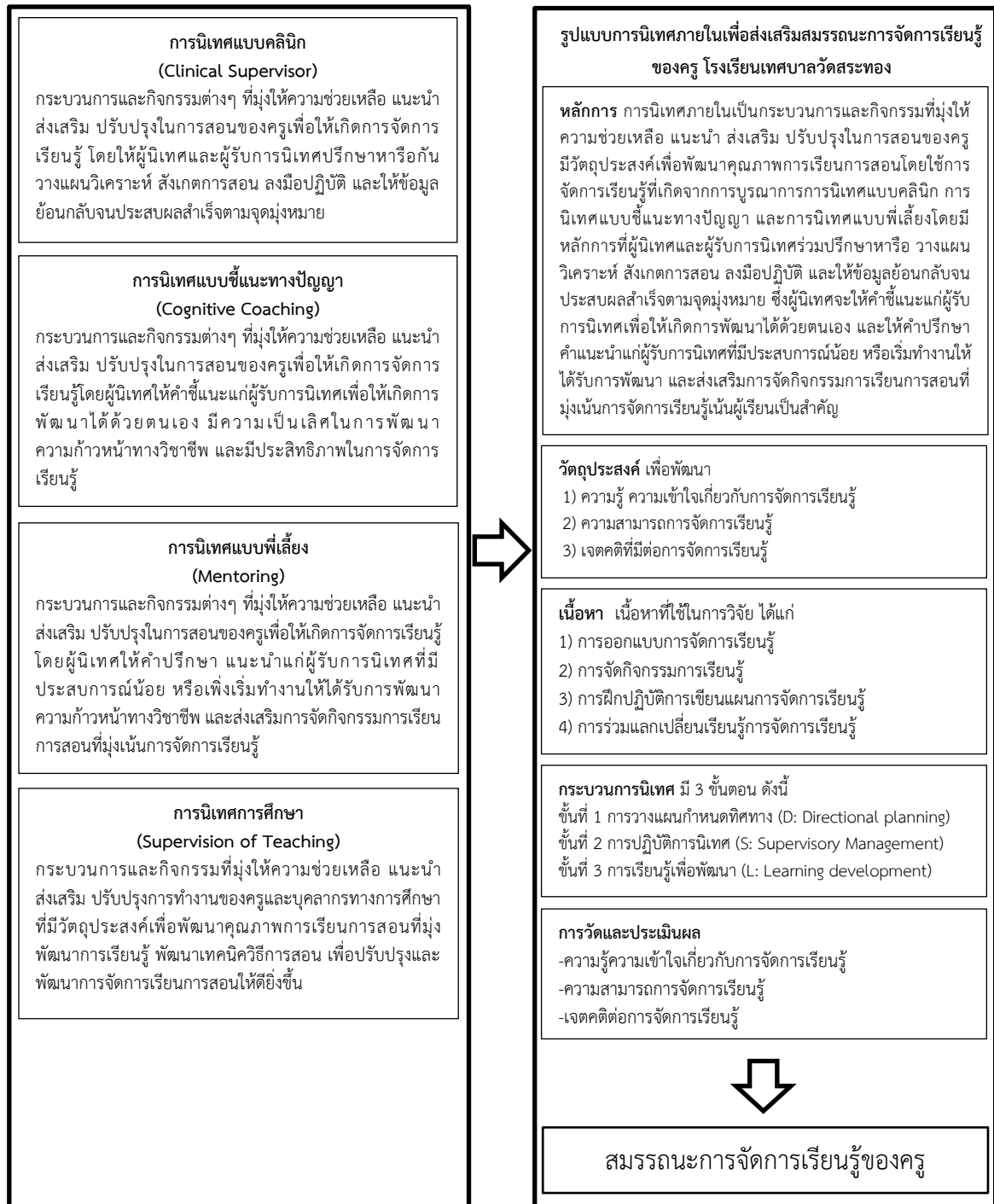
6.3 การใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง พบว่า ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เมื่อทำการทดสอบ พบว่า ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ หลังการอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการ

เรียนรู้สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้านการเขียนทำแผนการจัดการเรียนรู้ และทักษะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน รวมถึงเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง จำนวน 62 คน พบว่า มีเจตคติการจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาการคิดระดับสูง ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากรูปแบบการนิเทศภายในที่ผู้วิจัยได้พัฒนานี้ ครูผู้สอนใช้รูปแบบการนิเทศภายในแล้วตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ และให้เชื่อมั่นในรูปแบบการนิเทศภายในว่าสามารถส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้จริง ซึ่ง สอดคล้องกับศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษาของ ดวงหทัย โฮมไชยวงศ์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู ประสิทธิผลของรูปแบบ พบว่า 1) หลังเรียนตามรูปแบบนักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครูประถมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักศึกษามีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก 3) คุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษามีพัฒนาการสูงขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมากและ 4) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

6.4 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง โดยประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน จำนวน 60 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากว่าเมื่อครูผ่านการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ และได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ /ผู้วิจัย แล้วมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ แล้วนำไปใช้ในห้องเรียนแล้วได้ผลดีตามเป้าหมาย ทำให้ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของอริศ ไชยศิริรินทร์ (2566) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการประเมินการใช้รูปแบบ จาครองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นกลุ่มทดลองใช้รูปแบบ มีคะแนนการวัดความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลังการพัฒนามากกว่าก่อนการพัฒนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 9.57 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน (95% CI: 8.63-10.52) มีคะแนนประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศภายในและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมหลังการพัฒนา มากกว่าก่อนการพัฒนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.54 คะแนน (95%CI: 1.35-1.72) และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ ของผู้ร่วมวิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.3$)

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง ทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผนกำหนด

ทิศทาง (D: Directional planning) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ (S: Supervisory Management) และขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อพัฒนา (L: Learning development) ที่สามารถส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับโรงเรียนที่เปิดการสอนระดับขั้นพื้นฐาน และผู้ที่จะนำรูปแบบการนิเทศภายในไปใช้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของเขตพื้นที่การศึกษาที่จะนำไปใช้

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผลการนำรูปแบบการนิเทศภายในไปใช้ พบว่า การกำกับติดตาม ดูแลเพื่อให้การดำเนินการนิเทศเกิดประสิทธิภาพมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้รูปแบบ ดังนั้นผู้นิเทศที่นำรูปแบบไปใช้ต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด จะได้ให้คำแนะนำ ชี้แนะครูได้ และในขั้นตอนการให้ความรู้ก่อนการนิเทศนั้น ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้มีความรู้และทักษะที่ต้องการให้เวลากับการฝึกปฏิบัติขณะดำเนินการอบรมภายใต้การชี้แนะ ช่วยเหลือโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรนำรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง ไปใช้ส่งเสริม และพัฒนาสมรรถนะด้านอื่น ๆ ที่สำคัญจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ของครู เช่น ด้านการออกแบบกิจกรรม เป็นต้น

8.3.2 ควรนำแบบนิเทศอื่น ๆ มาใช้บูรณาการ เพื่อการนิเทศที่มีความหลากหลายขึ้น และเพื่อเพิ่มทักษะของผู้นิเทศให้มีศักยภาพ และประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

8.3.3 ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ของครูที่เข้าร่วมการอบรมพัฒนาตามรูปแบบว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน และประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135, ตอนที่ 73 ก, หน้า 4-5.
- ดวงหทัย โฮมไชยะวงศ์. (2557). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันทน์ภูธร น้อยเหลือ. (2550). **การติดตามผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมมือประสาใจสำหรับครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลิขบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). **ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนา นิเทศแนวใหม่. **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย**. 31(2). 149-166.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก, หน้า 1-19.

- โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง. (2566). รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2566. ร้อยเอ็ด : โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง.
- วชิรา เล่าเรียนดี. (2550). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. วทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วชิรา เล่าเรียนดี และคณะ. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 12. นครปฐม : เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). การพัฒนาศึกษานิเทศก์แนวใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). รายงานผลการประเมินความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาศึกษานิเทศก์แนวใหม่เพื่อการเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). แนวทางการนิเทศเติมพิกัด. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2551-2552. กรุงเทพฯ : เพลินสตูดิโอ.
- อติศ ไชยรินทร์. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา. วทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.